

ORTODOKSINEN USKONTO 7.-9.Ik

”Uskonnon opetuksen tehtävänä on antaa oppilaille laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Opetus perehdyttää oppilaita opiskeltavaan uskontoon ja sen monimuotoisuuteen. Se tutustuttaa uskonto- ja katsomusperinteisiin Suomessa sekä uskontoihin ja katsomuksiin muualla maailmassa. Oppiaine edistää uskonnon ja kulttuurin välisen suhteen ymmärtämistä sekä uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja auttaa ymmärtämään niistä käytävää keskustelua. Oppilaita ohjataan kriittiseen ajatteluun sekä tarkastelemaan uskontoja ja katsomuksia eri näkökulmista. Opetuksessa pohditaan uskon ja tiedon suhdetta sekä uskonnoille ominaista kieltä, symboliikkaa ja käsitteistöä. Uskonnon opetus antaa valmiuksia uskontojen ja katsomusten dialogiin, jota käydään sekä katsomusten sisällä että niiden välillä. Opetus kannustaa oppilaita kunnioittamaan elämää, ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää.

Opetuksessa tutustutaan opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen sekä katsomusten eettiseen ajatteluun ja rohkaistaan oppilaita pohtimaan omakohtaisesti eettisiä kysymyksiä. Opetus tukee oppilaiden itsetuntemusta, itsensä arvostamista ja elämönhallintataitojen kehittymistä koko perusopetuksen ajan. Opetus antaa oppilaille aineksia oman identiteetin, elämäkatsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin. Uskonnon opetus tukee jokaisen oppilaan kasvua yhteisön ja demokraattisen yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi ja maailmankansalaiseksi.

Vuosiluokilla 7–9 uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin että uskonnottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta.” (OPS 2014, 404.)

Ortodoksisen uskonnon tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet vuosiluokilla 7–9

”Tässä oppimääräkuvauksessa tarkennetaan kaikille yhteisiä uskonnon sisältöjä. Paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan uskonnon yhteisten tavoitteiden ja sisältökuvausten sekä eri uskontojen tarkennettujen oppimääräkuvausten perustalle.

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat kristillisen kirkon synty ja kehitys ortodoksisen kirkon näkökulmasta. Perehdytään syvällisemmin kirkon leviämiseen ja lähetystyöhön sekä kristinuskon saapumiseen Suomeen idästä ja lännestä. Perehdytään luostarilaitokseen opin kehittäjänä ja säilyttäjä sekä tutustutaan bysanttilaiseen aikakauteen kirkon hallinnollisen muotoutumisen ja kirkkotaiteen näkökulmasta. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon kirkon opillinen kehitys. Syvennetään tietämystä Raamatusta kirjana ja tutkitaan sen syntyhistoriaa, sisältöä ja käyttöä kirkon toiminnassa. Tärkeitä sisältöjä opetuksessa ovat uskontunnustus, jumalanpalvelukset, mysteeriot, kirkkotaide ja kirkkomusiikki sekä kirkkovuosi kirkon opin ilmentäjinä sekä niihin liittyvä keskeinen ortodoksinen sanasto. Perehdytään ortodoksisen kirkon toimintaan Suomessa. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisuus kirjallisuudessa, musiikissa ja taiteessa.

S2 Uskontojen maailma: Tutustutaan uskonnollisuuteen inhimillisen elämän piirteenä, suomalaisten muinaisuskontoon ja tämän ajan uskonnollisuuteen sekä uskonnottomuuteen elämänkatsomuksena. Perehdytään kristillisen kirkon leviämiseen, katoliseen ja luterilaiseen kirkkoon sekä muihin keskeisimpiin kristillisiin kirkkoihin ja yhteisöihin. Keskeisinä sisältöinä ovat suuret maailmanuskonnot, niiden tapakulttuuri ja erityispiirteet, ja uudemman ajan uskonnot sekä perehtyminen uskontojen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroihin suhteessa toisiinsa ja ortodoksisuuteen. Perehdytään ortodoksisiin patriarkaatteihin ja muihin ortodoksisiin tai sitä lähellä oleviin kirkkoihin. Uskontojen ja ortodoksisuuden kulttuuri- ja yhteiskunnallinen vaikutus ja näkyminen sekä Suomessa että ortodoksienemmistöisissä maissa sekä uskontoihin liittyvä ajankohtainen tieto ja sen arviointi tulee ottaa huomioon opetuksen sisältöjä valittaessa. Syvennetään ekumenian ja uskontojen välisen dialogin tuntemusta.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeisiä sisältöjä ovat etiikan yleiset perusteet ja lähtökohdat. Perehdytään kristillisen etiikan ja muiden uskontojen eettisen ajattelun yleispiirteisiin. Tutkitaan ortodoksisen etiikan perustana olevaa ihmiskäsitystä sekä kirkon opetusta ja Raamatun kertomuksia. Syvennetään tietoa ortodoksisista kirkollisista käytännöistä hyvän elämän tukena. Pohditaan omaan elämään, yhteiskunnan jäsenyyteen, ympäristöön ja luontoon sekä globaaliin vastuuseen liittyviä kysymyksiä. Nostetaan keskusteluun mediassa esiintyviä ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä osana yhteiskuntakeskustelua. Pohditaan eettisten arvojen tiedostamista, soveltamista ja merkitystä ihmisenä kasvamisessa ja omassa arjessa. Sisältöjen valinnalla tuetaan oppilaiden ymmärrystä yhteiskunnallisesta sovusta, rauhasta ja kaikkien ihmisten välisestä keskinäisestä kunnioituksesta. Tärkeitä sisältöjä ovat YK:n Yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus, YK:n Lapsen oikeuksien sopimus ja ihmisoikeusetiikka.” (OPS 2014, 408-409.)

ORTODOKSINEN USKONTO 7.-9.lk

Ortodoksisen uskonnon tavoitteet, tavoitetarkennukset, sisältötarkennukset paikallisine painotuksineen ja laaja-alainen osaaminen

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2 - Tunnistetaan ortodoksisen tradition vaikutus kulttuuriin ortodoksissa maissa. - Tutustutaan vuorovaikutukseen ortodoksisen perinteen ja suomalaisen kulttuurin välillä. - Pohditaan luterilaisuuden ja suomalaisen kulttuurin vuorovaikutusta.	- Arjen tavat esim. Kreikassa ja Venäjällä, erilaiset ajanlaskutavat - Luterilainen Suomi - Ortodoksiset vähemmistöt lähihistoriassa, kuten kolttasamelaiset - Globaali ortodoksisuus	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Oivaltaminen, pohtiminen, havaintojen tekeminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeminen ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1 - Perehdytään Raamattuun ja muihin uskon lähteisiin.	- Raamattu kirkon kirjana: synty, sisällön muotoutuminen ja käyttäminen - Muita keskeisiä pyhiä tekstejä	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Omat juuret ja oma tausta, kulttuuriperinnön arvostaminen - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen - Kulttuuriperinnön kokeminen ja tulkitseminen
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2 - Tutustutaan Suomessa vaikuttaviin uskontoihin. - Perehdytään kristinuskon ilmenemiseen eri kirkkoissa. - Perehdytään maailman suuriin uskontoihin sekä pohditaan yhtäläisyyksiä ja eroavaisuuksia suhteessa kristinuskoon ja erityisesti ortodoksisuuteen.	- Kristilliset kirkot Suomessa ja globaalisti - Muita suomalaisia uskontoja - Maailmanuskontojen syntyhistoria, keskeiset opetukset ja suuntaukset, symbolit, tavat ja rituaalit	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Maailmankuvan avartuminen, omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilaisten katsomusten kunnioittaminen, kulttuurinen moninaisuus Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Arkihavaintojen laajentaminen yleisemmän tiedon tasolle, kestävä tulevaisuus

<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1-S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään maailman uskontojen tapoihin ja symboleihin. - Pohditaan uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ajankohtaiset, erilaisiin maailmankatsomuksiin liittyvät maailmanpolitiikan aiheet eri medioissa - Elämänkaareen liittyvät uskonnolliset juhlapyhät ja tavat maailmanuskunnoissa - Ortodoksisen perinteen ja kristinuskon symbolit ja tavat yhteiskunnassa, mediassa ja kulttuurissa - Maailman uskontojen tapoja ja symboleita yhteiskunnassa, mediassa ja kulttuurissa 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilisten katsomusten kunnioittaminen - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Symbolijärjestelmät - Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot - Analyyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan tieteen ja uskonnon välistä eroa Raamatun ja muiden pyhien tekstien tulkinnassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Raamattu kirkon kirjana ja uskonnollisena teoksena - Erilaisia tapoja tulkita Raamattua ja muita pyhiä tekstejä - Eri uskontojen pyhiä tekstejä ja niiden tulkintatapoja - Ajankohtaiset uskontoihin liittyvät aiheet eri medioissa 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oman sisäisen tiedon pohtiminen ja toisten näkemysten kuunteleminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeemin ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten katsomusten kunnioittaminen, maailmankuvan avartuminen, taito käydä dialogia <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot - Analyyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa ja sen merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestäväan kehitykseen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen, yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään kristinuskon ja erityisesti ortodoksisen uskon etiikan perusteisiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ortodoksisen etiikan keskeiset opetukset - Diakoniatyö - Uskonnonvapaus - YK:n ihmisoikeuksien julistus 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-identiteetin muodostuminen, ihmisoikeuksien kunnioitus, kulttuurinen moninaisuus voimavarana - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen

<p>muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskon etiikan suhdetta ihmisoikeuksiin. - Tutustutaan maailman uskontojen eettisiin periaatteisiin ja pohditaan niiden suhdetta ihmisoikeuksiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Holokausti - Maailman uskontojen keskeiset eettiset opetukset - KiVa-koulutyöskentely 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen
<p>T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina</p>	<p>S1, S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. - Tutustutaan uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ortodoksinen identiteetti - Holokausti - Uskonnolliset ääriilikkeet - Ajankohtaiset uskontoihin liittyvät aiheet mediassa 	<p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa, lähdekritiikki - Tvt:n merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestäväan kehitykseen <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstarojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen
<p>T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin</p>	<p>S1-S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. - Pohditaan toisten vaikutusta omiin valintoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oikea ja väärä, synty ja katumus - Lähimmäisenrakkaus - Yksilöllisyys / yhteisöllisyys, Itsekkyys / epäitsekkyys, Itsenäisyys / epäitsenäisyys - Ajankohtaiset eettiset teemat - Oikeus omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin, ihmisoikeudet - KiVa-koulutyöskentely 	<p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ristiriitojen käsittely, neuvottelu, sovittelu, ratkaisujen etsiminen yhteistyössä toisten kanssa, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen - Oikeutuksen pohtiminen
<p>T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan</p>	<p>S2, S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia. - Pohditaan eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestäväan elämäntapaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diakonia, toisten auttaminen, huolehtiminen - Sitoutuminen, luottamus - Vastuu - Vastuullinen toiminta sosiaalisessa mediassa - KiVa-koulutyöskentely 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eettisen ajattelun kehittyminen, pohditaan oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kestävä elämäntapa, ihmisoikeuksien kunnioittaminen
<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1-S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohdataan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta omassa lähiympäristössä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Omat ryhmät koulussa ja vapaa-ajalla - Kunnioittaminen, arvostaminen 	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstarojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen

		<ul style="list-style-type: none"> - Erilaiset katsomukset ja mielipiteet - Itsensä ja toisen suojeleminen - Nettietiketti - KiVa-koulutyöskentely	<ul style="list-style-type: none"> - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen
--	--	---	--

ORTODOKSINEN USKONTO 8.Ik

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ortodoksisen ja luterilaisen perinteen vaikutusta omassa lähipiirissä. - Pohditaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta Euroopassa ja muualla maailmassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Arjen tavat ortodoksisuudessa ja luterilaisuudessa, kuten kristilliset juhlat, siirtymäriitit, sakramentit. - Muut arjen tavat lähiympäristössä, muut uskonnot, maalistuminen ja uskonnottoisuus. - Ajankohtaiset havainnot uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutuksesta. 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Oivaltaminen, pohtiminen, havaintojen tekeminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeminen ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1 <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään kristinuskon ja kirkon syntyhistoriaan ja kehitykseen sekä ortodoksisen kirkon kehitykseen. - Perehdytään Suomen ortodoksisen kirkon historiaan idän ja lännen välissä. - Perehdytään Suomen ortodoksisen kirkkoon nykypäivänä. - Perehdytään kirkkovuoden kiertoon. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kristillisen kirkon syntyvaiheet - Ortodoksisen kirkon historiaa - Suomalaisen ortodoksisen kirkon historiaa ja nykyaikaa - Seurakunnat, hiippakunnat, kirkkokunnat, patriarkaatit - Pappuus, luostarit ja asketismi - Kirkollisia toimijoita ja järjestöjä - Kirkkovuoden kierto ja siihen liittyviä keskeisiä ikoneita, veisuja, rukouksia ja toimituksia 	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Omat juuret ja oma tausta, kulttuuriperinnön arvostaminen - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen - Kulttuuriperinnön kokeminen ja tulkitseminen

<p>T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen</p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään uskontoihin ja uskonnottomuuteen kulttuuria ja yhteiskuntaa muovaavina elementteinä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uskonnolliset tavat ja symbolit Suomessa, Euroopassa ja globaalisti - Uskonnon määrittelyä ja uskontojen luokittelua - Uskonnottomuus - Uskonnollisuus ja maallistuminen nykypäivänä 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maailmankuvan avartuminen, omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilaisten katsomusten kunnioittaminen, kulttuurinen moninaisuus <p>Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arkihavaintojen laajentaminen yleisemmän tiedon tasolle, kestävä tulevaisuus
<p>T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<p>S1-S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Havainnoidaan, tunnustetaan ja opitaan tulkitsemaan tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita 	<ul style="list-style-type: none"> - Ajankohtaiset, erilaisiin maailmankatsomuksiin liittyvät maailmanpolitiikan aiheet eri medioissa ja populaarikulttuurissa - Oman seurakunnan toiminta 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilaisten katsomusten kunnioittaminen - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Symbolijärjestelmät - Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot - Analyyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito <p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tutustutaan monipuolisesti erilaisiin uskonnollisiin teksteihin ja pohditaan kriittisesti niiden vaikuttavuutta. - Perehdytään vakaumuksellisen tekstin ja tieteellisen tekstin eroihin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vaikuttamaan pyrkivät uskonnolliset tekstit - Teologiset tekstit ja muut tieteelliset tekstit - Ajankohtaiset uskontoihin liittyvät aiheet eri medioissa - Erilaiset argumentaation tavat, kuten auktoriteetteihin viittaaminen, lähteiden ja näkökulmien valikointi sekä tunteisiin vetoaminen 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oman sisäisen tiedon pohtiminen ja toisten näkemysten kuunteleminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeemin ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten katsomusten kunnioittaminen, maailmankuvan avartuminen, taito käydä dialogia <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot - Analyyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito, lähdekritiikki <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvt:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa ja sen merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestäväan kehitykseen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen, yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ortodoksista ihmiskäsitystä ja ihmisoikeusetiikan käsitystä ihmisarvosta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ortodoksinen ihmiskäsitys - Ihmisarvo, ihmisoikeudet - Eläinten ja luonnon oikeudet - Ekumeniatyö, diakoniatyö - Hyväntekeväisyys ja vapaaehtoistyö 	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-identiteetin muodostuminen, ihmisoikeuksien kunnioitus, kulttuurinen moninaisuus voimavarana - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisesta merkityksestä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. - Tutustutaan ekumeniaan Suomessa ja uskontojen väliseen globaaliin dialogiin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Asketismi ja luostarit - Ekumenia - Kirkkojen avustustoiminta maailmassa - Mahdolliset asiantuntijavierailut - Ajankohtaiset uskontoihin ja katsomuksiin liittyvät aiheet mediassa ja niiden totuudenmukaisuuden ja objektiivisuuden arviointi 	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Tv:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa, lähdekritiikki, tv:n merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestäväan kehitykseen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstarojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. - Pohditaan toisten vaikutusta omiin valintoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaus ja vastuu, katumus - Anteeksianto - Ajankohtaiset eettiset teemat - Oikeus ja velvollisuus omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin, ihmisoikeudet 	Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) <ul style="list-style-type: none"> - Ristiriitojen käsittely, neuvottelu, sovittelu, ratkaisujen etsiminen yhteistyössä toisten kanssa, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia. 	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointi, holistinen ihmiskäsitys, vastuu itsestä - Kestävä elämäntapa, vastuu toisista ja luonnosta - Vastuullinen toiminta sosiaalisessa mediassa 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Eettisen ajattelun kehittyminen, pohditaan oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Kestävä elämäntapa, ihmisoikeuksien kunnioittaminen

	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan. 		
<p>T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla</p>	<p>S1-S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kohdataan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta omassa lähiympäristössä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Omat ryhmät koulussa ja vapaa-ajalla - Kunnioittaminen, arvostaminen - Erilaiset katsomukset ja mielipiteet - Itsensä ja toisen suojeleminen - Nettietiketti 	<p>Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen

ORTODOKSINEN USKONTO 9.lk

Tavoitteiden rakenne: opettajan toiminta + oppilaan toiminta + asiat tai ilmiöt, joiden parissa työskennellään

Opetuksen tavoitteet	Tavoitetarkennukset	Sisältötarkennukset ja paikalliset painotukset	Laaja-alainen osaaminen
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2 - Tunnistetaan ja eritellään uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta. - Havaitaan uskontoihin liittyvää monimuotoisuutta.	- Esim. juhlat, luostarit, paasto, pyhät ihmiset ja marttyyrit, riitit, erityisesti siirtymäriitit, arjen uskonnolliset tavat - Uskonnollisen perinteen vaikutus esim. pukeutumiseen, sukupuolirooleihin, arkkitehtuuriin, musiikkiin, kuvataiteeseen, politiikkaan	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) - Oivaltaminen, pohtiminen, havaintojen tekeminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeeminen ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1 - Perehdytään ortodoksiseen uskonoppiin. - Tutustutaan opin, liturgisen elämän ja kirkollisen taiteen yhteyteen. - Pohditaan oman eettisen katsomuksen muodostamista.	- Keskeinen ortodoksinen oppi - Kirkkotaide - Kirkolliset rakennukset - Hyvän elämän perusteet uskonnon etiikan tukemana	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Omat juuret ja oma tausta, kulttuuriperinnön arvostaminen - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen - Kulttuuriperinnön kokeminen ja tulkitseminen
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2 - Pohditaan uskontojen vaikutusta kulttuuriin. - Perehdytään uskonnottomuuden eri muotoihin. - Perehdytään uskontoja yhdistäviin ja erottaviin opetuksiin ja käsitteisiin.	- Uskonnottomuus ja ateismi - Nykypäivän uudempia uskontoja - Eri uskontojen yhteisiä ja erottavia tapoja ja piirteitä, kuten juhlat, siirtymäriitit, pyhät paikat ja rakennukset, arjen tavat	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Maailmankuvan avartuminen, omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilaisten katsomusten kunnioittaminen, kulttuurinen moninaisuus Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (L3) - Arkihavaintojen laajentaminen yleisemmän tiedon tasolle, kestävä tulevaisuus
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita	S1-S3 - Tutustutaan uskonnolliseen taiteeseen ja tunnistetaan sen vaikutuksia kulttuuriin.	- Taide eri uskonnoissa - Uskonnot ja uskonnottomuus kotimaan politiikassa ja maailmanpolitiikassa	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) - Omien ja muiden kulttuuriperinnön arvostaminen, erilaisten katsomusten kunnioittaminen

<p>mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskonnon vaikutusta maailmanpolitiikkaan. - Tulkitaan erilaisia tapoja, symboleja ja uskonnollisia aiheita. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ajankohtaiset, erilaisiin maailmankatsomuksiin liittyvät aiheet eri medioissa ja populaarikulttuurissa 	<ul style="list-style-type: none"> - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen <p>Monilukutaito (L4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Symbolijärjestelmät - Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot - Analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito <p>Työelämätaidot ja yrittäjäyys (L6)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen
<p>T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja</p>	<p>S1, S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Harjoitellaan tunnistamaan vakaumukseen vaikuttamaan pyrkivää argumentaatioita. - Pohditaan uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. 	<ul style="list-style-type: none"> - Erilaiset argumentaation tapojen tunnistaminen ja tuottaminen, esim. maailman luominen eri uskonnoissa ja luonnontieteissä - Ajankohtaiset uskontoihin liittyvät aiheet eri medioissa 	<p>Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oman sisäisen tiedon pohtiminen ja toisten näkemysten kuunteleminen, asioiden vuorovaikutussuhteet, systeeminen ajattelu, erilaiset näkökulmat, argumentointi <p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erilaisten katsomusten kunnioittaminen, maailmankuvan avartuminen, taito käydä dialogia <p>Monilukutaito (L4)</p> <p>Tiedon tuottamisen, tulkinnan ja välittämisen taidot</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analyttinen, kriittinen ja kulttuurinen lukutaito, lähdekritiikki <p>Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tv:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa ja sen merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestäväan kehitykseen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen, yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot
<p>T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin</p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Perehdytään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin. - Pohditaan ihmisoikeuksiin liittyviä kysymyksiä. - Pohditaan eroja ja yhtäläisyyksiä eri uskontojen eettisestä opetuksesta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eettisen ajattelun keskeiset käsitteet - Eri uskontojen ja katsomusten eettiset perusteet - Ihmisoikeudet ja yhdenvertaisuus 	<p>Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kulttuuri-identiteetin muodostuminen, ihmisoikeuksien kunnioitus, kulttuurinen moninaisuus voimavarana - Kulttuurien, uskontojen ja katsomusten vaikutukset yhteiskuntaan ja arkeen <p>Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestäväan tulevaisuuden rakentaminen (L7)</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntaa rakentavan osallistumisen keinot, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan uskonnon merkitystä yhtenä ihmisen valintoihin vaikuttavana tekijänä. - Tutustutaan uskontojen sisäisiin ja välisiin konflikteihin maailmanhistoriassa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Globalisaatio - Ajankohtaiset uskontoihin ja katsomuksiin liittyvät aiheet mediassa ja niiden totuudenmukaisuuden ja objektiivisuuden arviointi 	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5) <ul style="list-style-type: none"> - Tvt:n hyödyntäminen tiedonhankinnassa, lähdekritiikki - Tvt:n merkitys yhteiskunnassa ja vaikutukset kestävään kehitykseen Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1-S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. - Pohditaan toisten vaikutusta omiin valintoihin. 	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilökohtaiset arvot, oman ajattelun ja omien rajojen arvostaminen - Ajankohtaiset eettiset teemat - Oikeus ja velvollisuus omiin mielipiteisiin ja ajatuksiin, ihmisoikeudet 	Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7) <ul style="list-style-type: none"> - Ristiriitojen käsittely, neuvottelu, sovittelu, ratkaisujen etsiminen yhteistyössä toisten kanssa, näkemysten ilmaiseminen rakentavasti, erilaisten toimintatapojen oikeutuksen pohtiminen
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3 <ul style="list-style-type: none"> - Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia. - Pohditaan eettisten kysymysten yhteyttä hyvinvointiin ja kestävään elämäntapaan. 	<ul style="list-style-type: none"> - Elämän tarkoitus, elämän ja kuoleman kysymykset - Seurustelu, perhe - Kestävä elämäntapa, vastuu - Vastuullinen toiminta sosiaalisessa mediassa 	Ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1) <ul style="list-style-type: none"> - Eettisen ajattelun kehittyminen, pohditaan oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (L2) <ul style="list-style-type: none"> - Kestävä elämäntapa, ihmisoikeuksien kunnioittaminen
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1-S3 <ul style="list-style-type: none"> - Kohdataan erilaisia ihmisiä ja erilaisuutta omassa lähiympäristössä. 	<ul style="list-style-type: none"> - Omat ryhmät koulussa ja vapaa-ajalla - Jatko-opinnot, työelämä - Kunnioittaminen, arvostaminen - Erilaiset katsomukset ja mielipiteet - Itsensä ja toisen suojeleminen - Nettietiketti 	Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) <ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyötaitojen, käytöstapojen, kelitaidon ja vuorovaikutustaitojen merkityksen huomaaminen - Omien kokemusten kautta oppiminen - Omien lähtökohtien, perinteisten sukupuoliroolien ja muiden roolimallien vaikutusten tiedostaminen

Ortodoksista uskontoa opetetaan usealle vuosiluokalle yhtäaikaaisesti. Tavoitteet ja sisällöt valitaan lukuvuosittain. Opetusta eriytetään vuosiluokakohtaisesti.

Ortodoksisen uskonnon oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 7–9

”Tavoitteena on ilmentää uskontojen ja katsomusten moninaisuutta kunnioittavasti ja arvostavasti. Asioita tarkastellaan kokemuksellisuuden, toiminnallisuuden ja yhteisöllisen oppimisen avulla. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta. Uskonnon opetuksessa käytetään oppimista edistäviä tietoteknisiä sovelluksia siten, että oppilaiden oma aktiivisuus ja vuorovaikutus korostuvat. Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen. Keskustelu on tärkeä osa opetusta. Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää vierailuja ja vierailijoita. Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen.” (OPS 2014, 406.)

[Uskonto on oppiaine, jonka työtavoissa korostuvat kerronnallisuus, keskustelut ja oppilaan oma osallistuminen. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja paikallisia toimijoita esimerkiksi vierailujen ja vierailijoiden muodossa.](#)

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki ortodoksisessa uskonnossa vuosiluokilla 7–9

”Oppimäärien toteutuksessa tehdään toimintaan ja opetukseen liittyvät ratkaisut huomioiden oppilaiden erilaiset uskonnolliset ja katsomukselliset taustat sekä kehittyvä kielitaito. Opetuksessa luodaan oppimista ja osallisuutta, sekä vuorovaikutus- ja dialogitaitoja edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.” (OPS 2014, 406.)

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi uskonnossa vuosiluokilla 7–9

Uskonnon oppiaineessa arviointi on monipuolista. Arviointia toteutetaan havainnoimalla oppilaan oppimista, osaamista ja työskentelyä sekä tarkastelemalla oppilaiden monimuotoisia tuotoksia. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen formatiivinen arviointi että tietojen ja taitojen summatiivinen arviointi. Formatiivisessa arvioinnissa oppilaat saavat tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaille annettava palaute on ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään osana formatiivista arviointia.

Päätösarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona uskonnon opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 7, 8 tai 9 paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyn ja kuvatun tuntijaon mukaisesti. Päätösarviointi kuvaa sitä, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päätösarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt uskonnon tavoitteet ja niihin liittyvät päätösarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Päätösarvosana on uskonnon tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu kokonaisarviointi. Oppilas on saavuttanut oppimäärän tavoitteet arvosanan 5, 7, 8 tai 9 mukaisesti, kun oppilaan osaaminen vastaa pääosin kyseisen arvosanan kriteereissä kuvattua osaamisen tasoa. Arvosanan 4, 6 ja 10 mukaisen osaamisen kokonaisarviointi muodostetaan uskonnon oppimäärän tavoitteiden pohjalta ja suhteessa edellä mainittuihin päätösarvioinnin kriteereihin. Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta. Myös työskentelyn arviointi sisältyy uskonnon päätösarviointiin ja siitä muodostettavaan päätösarvosanaan.

Alla kuvattuja uskonnon päättöarvioinnin kriteereitä käytetään kaikissa uskonnon oppimäärissä. Kriteerikuvauksissa alempien arvosanojen osaamisen kuvaukset sisältyvät ylemmän arvosanan kuvauksiin.

Päättöarvosanaa annettaessa oppilaan osaamisesta muodostetaan kokonaiskuva, joka pohjautuu kriteereiden arvosanakuvauksiin. Kriteereitä voidaan myös hyödyntää, kun oppilaan osaamisen näyttötilanteita suunnitellaan tai oppilaan näyttöä arvioidaan.

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Opetuksen tavoitteista johdetut oppimisen tavoitteet	Arvioinnin kohde	Osaamisen kuvaus arvosanalle 5	Osaamisen kuvaus arvosanalle 7	Osaamisen kuvaus arvosanalle 8	Osaamisen kuvaus arvosanalle 9
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	S1, S2	Oppilas ymmärtää uskonnon ja kulttuurin monipuolista vuorovaikutusta ja uskontoon liittyvää monimuotoisuutta.	Uskontojen monimuotoisuuden sekä kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vaikutusten hahmottaminen	Oppilas tunnistaa ohjatusti ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita, kuten rakennuksia ja symboleja.	Oppilas tunnistaa ympäristöstä erilaisia uskontoon liittyviä asioita. Oppilas osaa yhdistää uskontoon liittyviä käsitteitä ja ilmiöitä toisiinsa.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavaan uskontoon liittyvästä monimuotoisuudesta. Oppilas osoittaa ymmärtävänsä, että uskonto ja kulttuuri ovat vuorovaikutuksessa keskenään. Oppilas tunnistaa uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.	Oppilas osaa antaa monipuolisia esimerkkejä opiskeltavan uskonnon sisäisestä monimuotoisuudesta. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutusta monipuolisesti. Oppilas tunnistaa ja osaa nimetä uskontoihin liittyviä asioita eri kulttuureissa ja yhteiskunnissa.
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	S1	Oppilas syventää tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista sekä harjaantuu hankkimaan lisätietoja niistä.	Opiskeltavaa uskontoa koskevan tiedon hallitseminen	Oppilas osaa antaa esimerkin opiskeltavan uskonnon opetuksista sekä esimerkin sen tärkeimmistä lähteistä. Oppilas osaa	Oppilas osaa antaa esimerkkejä opiskeltavan uskonnon opetuksista. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä, lähteistä,	Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon perusopetuksesta ja tärkeimpien lähteiden sisällöstä. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan uskonnon syntyä, levinneisyyttä ja	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon perusopetuksia sekä tärkeimpien lähteiden sisältöä ja tulintoja. Oppilas osaa kuvailla opiskeltavan

				kertoa opiskeltavan uskonnon synnystä.	vaikutuksista ja levinneisyydestä. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta.	vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.	uskonnon syntyä, kehitystä, levinneisyyttä ja vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Oppilas osaa hankkia lisätietoa opiskeltavasta uskonnosta ja arvioida tiedon lähteiden luotettavuutta.
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonnottomuuteen	S2	Oppilas ymmärtää, mitä ovat maailmanuskonnot, uskonnottomuus ja katsomukset ja miten ne eroavat toisistaan. Hän harjaantuu hankkimaan lisätietoa niistä.	Maailmanuskontojen ja erilaisten katsomusten tunteminen	Oppilas osaa nimetä kaksi uskontoa ja tunnistaa ohjatusti niiden keskeisiä piirteitä. Oppilas tunnistaa ohjatusti uskonnon ja uskonnottomuuden eroja.	Oppilas osaa nimetä maailmanuskontoja ja kertoa niiden keskeisistä piirteistä. Oppilas osaa kuvailla uskonnon ja uskonnottomuuden eroja. Oppilas osaa hankkia annettujen ohjeiden mukaan lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.	Oppilas osaa kuvailla eri maailmanuskontojen pääpiirteitä ja vertailla niitä. Oppilas osaa käyttää käsitteitä uskonto, uskonnottomuus ja katsomus mielekkäissä yhteyksissä. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista.	Oppilas osaa analysoida eri maailmanuskontojen pääpiirteitä. Oppilas osaa kuvailla uskonnoissa ja uskonnottomuudessa vallitsevaa moninaisuutta. Oppilas osaa hankkia lisätietoa uskonnoista ja katsomuksista ja kiinnittää huomiota tiedon lähteiden luotettavuuteen.
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita	S1, S2, S3	Oppilas tunnistaa ja ymmärtää eri uskontojen ja katsomusten tapoja sekä kehittää valmiuksi-	Uskonnon ja kulttuurin lukutaito	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskontoon liittyviä tapoja.	Oppilas osaa kertoa vähintään kolmen uskonnon keskeisistä tavoista.	Oppilas osaa kuvailla ja nimetä eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esi-	Oppilas osaa analysoida eri uskontojen tapoja ja osaa antaa esi-

<p>sekä tunnista- maan uskonnolli- sia aiheita medi- assa, maailman- politiikassa, tai- teessa ja populaa- rikulttuurissa</p>		<p>aan tunnistaa us- konnollisia symbo- leita ja aiheita me- diassa, maailman- politiikassa, tai- teessa ja populaari- kulttuurissa.</p>			<p>Oppilas tunnistaa annetusta materi- aalista uskonnolli- sia symboleita ja aiheita mediassa, taiteessa ja popu- laarikulttuurissa.</p>	<p>merkin uskonnotto- masta tapakulttuu- rista.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esimer- kin uskonnollisista symboleista ja ai- heista mediassa, maailmanpoliti- kassa, taiteessa sekä populaarikult- tuurissa.</p>	<p>merkkejä uskon- nottomasta tapa- kulttuurista.</p> <p>Oppilas tunnistaa ja osaa antaa esi- merkkejä uskon- nollisista symbo- leista ja aiheista mediassa, maail- manpolitiikassa, taiteessa sekä po- pulaarikulttuu- rissa.</p>
<p>T5 ohjata oppi- lasta havaitse- maan ja arvioi- maan erilaisia ar- gumentaation tapo- ja sekä uskon- non ja tieteen kie- len välisiä eroja</p>	<p>S1, S3</p>	<p>Oppilas oppii tun- nistamaan ja arvioi- maan erilaisia argu- mentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen väli- siä eroja. Hän kehit- tää valmiuksiaan kuunnella toisten näkemysä ja pe- rustella omia näke- myksiään.</p>	<p>Uskonnollisen ja tieteellisen kielen erottaminen sekä ajattelun ja vuoro- vaikutuksen taidot</p>	<p>Oppilas erottaa selkeästi uskonnol- lisen ja selkeästi tieteellisen väit- teen toisistaan.</p>	<p>Oppilas tunnistaa tieteelliselle ja us- konnolliselle kie- lelle ominaisia piir- teitä.</p> <p>Oppilas osaa kuun- nella toisten näke- myksiä ja esittää omia näkemysä- ään.</p>	<p>Oppilas tunnistaa erilaisia argumen- taation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja.</p> <p>Oppilas osaa kuun- nella toisten näke- myksiä ja esittää perusteluja omille näkemysilleen.</p>	<p>Oppilas osaa ana- lysoida uskonnol- listen ja tieteellis- ten perustelujen sekä uskonnon ja tieteen kielen eroja.</p> <p>Oppilas osaa kuun- nella toisten näke- myksiä ja perus- tella johdonmukai- sesti omia näke- myksiään.</p>
<p>T6 ohjata oppi- lasta perehty- mään eettisen ajattelun keskei- siin käsitteisiin, ih- misoikeuksiin sekä opiskeltavan us- konnon ja muiden</p>	<p>S3</p>	<p>Oppilas oppii sovel- tamaan eettisen ajattelun keskeisiä käsitteitä. Hän tie- tää keskeiset ihmis- oikeudet sekä opis- keltavan uskonnon</p>	<p>Etiikkaa ja ihmiso- ikeuksia koskevan tiedon hallitseminen</p>	<p>Oppilas osaa antaa esimerkin jostakin ihmisoikeudesta.</p> <p>Oppilas osaa antaa esimerkin opiskel- tavan uskonnon</p>	<p>Oppilas tunnistaa annetuista esi- merkkitalanteista eettisen ulottuvuu- den ja osaa pohtia ohjatusti eettisiä kysymyksiä.</p>	<p>Oppilas osaa käyt- tää etiikan keskeisiä käsitteitä ja erottaa eettiset kysymykset muista kysymyk- sistä.</p>	<p>Oppilas osaa käyt- tää etiikan keskei- siä käsitteitä, poh- tia eettisiä kysy- myksiä ja arvioida ihmisoikeuksien toteutumista käyt- ännössä.</p>

uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin		ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiä periaatteita.		eettisistä periaatteista.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä ihmisoikeuksista ja niiden merkityksestä. Oppilas osaa kertoa opiskeltavan uskonnon eettisistä periaatteista.	Oppilas osaa pohtia eettisiä kysymyksiä ja ihmisoikeuksien toteutumista käytännössä. Oppilas osaa kuulla opiskeltavan uskonnon sekä jonkun muun uskonnon tai katsomuksen eettisiä periaatteita.	Oppilas osaa analysoida opiskeltavan uskonnon eettisiä periaatteita ja vertailla niitä muiden uskontojen ja katsomusten keskeisiin eettisiin periaatteisiin.
T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	S1, S3	Oppilas kehittää valmiuksiaan pohtia uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Uskontojen ja katsomusten merkityksen hahmottaminen yksilöiden elämässä ja globaalisti	Oppilas tunnistaa annetuista esimerkeistä uskonnollisia ja katsomuksellisia näkökohtia, jotka vaikuttavat ihmisten valintoihin.	Oppilas osaa antaa esimerkkejä uskontojen ja katsomusten vaikutuksesta ihmisten valintoihin ja toimintaan.	Oppilas osaa kuulla uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina.	Oppilas osaa pohtia uskontojen ja katsomusten merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina sekä antaa tästä esimerkkejä eri puolilta maailmaa.
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	S1, S2, S3	Oppilas oppii pohtimaan itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin.	Eettisen ajattelun ja omien näkemysten ilmaisemisen taidot	Oppilas osaa kuulla jotakin eettistä kysymystä ja jotakin itselleen tärkeää arvoa.	Oppilas tunnistaa ja osaa pohtia ohjatusti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuulla itselleen tärkeitä arvoja ja ottaa niiden pohjalta	Oppilas osaa pohtia itsenäisesti ja muiden kanssa ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja joitakin ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä. Oppilas osaa kuulla itselleen tärkeitä arvoja ja esittää	Oppilas osaa pohtia monipuolisesti ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa analysoida omia arvojaan sekä tunnistaa erilaisten eettisten

					kantaa eettisiin kysymyksiin.	tää perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.	ratkaisujen taustalla vaikuttavia arvoja. Oppilas osaa esittää johdonmukaisia ja perusteltuja näkemyksiä eettisistä kysymyksistä.
T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan	S2, S3	Oppilas harjaantuu analysoimaan eettisiä valintojaan ja niiden vaikutusta hyvinvointiin sekä kehittää valmiuksiinsa toteuttaa kestävää elämäntapaa.	Eettisten valintojen vaikutusten hahmottaminen suhteessa hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen	Oppilas tunnistaa ohjatusti eettisten valintojen ja tekojen seurauksia.	Oppilas osaa kuvailla eettisten valintojen vaikutusta hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.	Oppilas osaa analysoida eettisiä valintoja sekä niiden vaikutuksia hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.	Oppilas osaa arvioida eettisiä valintoja sekä antaa esimerkkejä niiden välittömistä ja välillisistä vaikutuksista hyvinvointiin ja kestävään tulevaisuuteen.
T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	S1, S2, S3	Oppilas kehittää valmiuksiaan rakentamaan vuorovaikutukseen erilaisten ihmisten kanssa nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla.		<i>Ei vaikuta arvostamisen muodostamisessa. Oppilasta ohjataan pohtimaan kokemuksiinsa ja valmiuksiinsa osana itsearviointia.</i>			

Oppilaan tietojen ja taitojen kehitystä tuetaan hänen omat lähtökohtansa huomioiden ja yhdessä muiden kanssa työskennellen. Ajattelun kehittyminen ja tiedon soveltamisen taidot ovat arvioinnin tärkeimmät kohteet. Monipuolisia arviointimenetelmiä käyttämällä saadaan tietoa oppilaan tiedoista, taidoista ja kyvystä ilmaista ja tulkita oppimisa asioita. Arviointi on kannustavaa, jatkuvaa ja kokonaisvaltaista.